

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Enfermaría Comunitaria I	Código	750G01014	
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Coronado Carvajal, Carmen	Correo electrónico	carmen.coronado@udc.es	
Profesorado	Coronado Carvajal, Carmen Fraga Sampedro, María Luisa Freijomil Vázquez, Carla Vidan Martinez, Luciano	Correo electrónico	carmen.coronado@udc.es m.fraga2@udc.es carla.freijomil@udc.es l.vidan@udc.es	
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	Esta asignatura pretende proporcionar ferramentas para promover a saúde a nivel individual, familiar e comunitario, e para familiarizar aos estudantes co método epidemiolóxico, e que poidan utilizalo como instrumento de traballo na análise, planificación e realización das súas actividades de coidado enfermeiro (de promoción e prevención, diagnósticas, e de investigación).			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A29	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade.
A30	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos.
A31	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde mais relevantes nunha comunidade.
A32	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poblacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
A33	Educar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Comprender o concepto de saúde e identificar e analizar os factores determinantes da saúde (biolóxicos, ambientais, estilos de vida, e sistemas sanitarios).	A29 A30	B1 B16 B20	C8 C10 C11 C12
Describir a evolución histórica da saúde pública e a enfermaría comunitaria	A30 A33	B3 B6 B24	C6
Desenvolver habilidades para identificar, analizar e interpretar datos estadísticos referidos a estudos poblacionais.	A31 A32	B1 B20	C4 C6 C8 C11 C12
Describir as características e os obxetivos dos distintos tipos de estudos epidemiolóxicos. Técnicas e instrumentos de recollida de datos.	A31 A32	B1 B3 B6 B10	C4 C8 C11
Describir a epidemioloxía das enfermidades transmisibles e non transmisibles na comunidade.	A29 A30 A31 A32		C10

Contidos	
Temas	Subtemas
A SAUDE E OS SEUS FACTORES DETERMINANTES	- Aproximacións ao concepto de saúde - Factores determinantes da saúde: - Biolóxicos - Ambientais - Estilo de vida - Sistema sanitario - Repercusión na saúde individual, familiar e comunitaria
FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA E XERALIDADES DA SAUDE PÚBLICA E ENFERMARÍA COMUNITARIA	- Concepto e funcións da saúde pública. A saúde pública en España. - Funcións e actividades da Saúde pública: --- A promoción da saúde e a súa axenda internacional. Papps --- A prevención da enfermidade. Niveis e tipos. - Da enfermaría de saúde pública a enfermaría comunitaria. Situación actual. - As enfermeiras especialistas en enfermaría comunitaria. - A enfermeira comunitaria de enlace. Conecta 72. - A comunidade como suxeito de atención da enfermeira comunitaria. - O diagnóstico de saúde na comunidade e a planificación sanitaria para enfermeiros comunitarios.

DEMOGRAFIA SANITARIA	- Estadísticas demográficas. - Poboacións e modelos de crecemento. - Interese para os profesionais de enfermaría comunitaria.
EPIDEMIOLOXIA CLÍNICA	- Epidemioloxía de saúde pública. Método epidemiolóxico e aplicacións da epidemioloxía. Vixiancia epidemiolóxica - Coidados de enfermaría baseados na evidencia. - Epidemioloxía aplicada aos problemas de saúde máis prevalentes. interese para os profesionais de enfermaría.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A30 B1	1.5	0.375	1.875
Sesión maxistral	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B16 B20 B24 C6 C8	19.5	29.25	48.75
Lecturas	A30 A32 A33 B3 B16 C4 C8	10	10	20
Traballos tutelados	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B10 C4 C6 C8 C10 C11 C12	11	33	44
Proba obxectiva	A29 A30 A31 A32 A33 B16 B20 B24 C10 C11 C12	2	20	22
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades iniciais dirixidas a que o alumno dispoña de información organizada sobre a súa propia saúde e o seu estilo de vida, a fin de poder utilizala como unha liña de base sobre a que articular o proceso de ensino aprendizaxe.
Sesión maxistral	Sesións utilizadas para introducir os novos temas ou subtemas, axudando ao alumno a articular-los en torno ao coñecemento do que xa dispón, poñendo atención nos aspectos claves do tema, como en aqueles de máis difícil comprensión, e nas mellores estratexias para aborda-los.
Lecturas	Textos que permiten afondar nos contidos da materia, ou coñecer aspectos novidosos que non se atopan regularmente nos libros de referencia dos que dispomos.
Traballos tutelados	Traballo dirixido a aprender o xeito en que se realizan determinados aspectos do coidado para a saúde ou cómo se utilizan os coñecementos, instrumentos ou ferramentas de que dispomos para facilitar o proceso.
Proba obxectiva	Proba de carácter obxectivo dirixida a avaliar se o alumno acada os obxetivos da asignatura, podendo estar conformada por diferentes tipos de preguntas sexan test, cortas, de asociación, etc...

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	Atención persoalizada que se proporcionará a demanda do alumno a fin de que éste poida seguir con aproveitamento o ritmo de aprendizaxe do grupo. É de especial interese para guiar o estudo daqueles alumnos que non participan regularmente na aula.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B10 C4 C6 C8 C10 C11 C12	Traballo tutelado ao que se asignarán 2 puntos (20%) na nota final da materia, sendo condición necesaria para poder realizar o sumatorio da nota do exame e da nota do traballo, ter presentado o traballo. Na avaliación seguiranse criterios de calidade sobre: presentación, estrutura, contidos, bibliografía e exposición oral. Ante situacións de plaxio aplicarase o que se recolle na normativa da UDC.	20
Proba obxectiva	A29 A30 A31 A32 A33 B16 B20 B24 C10 C11 C12	Proba de carácter obxectivo dirixida a avaliar se o alumnado alcanza os obxectivos da materia, podendo estar conformada por diferentes tipos de preguntas sexan test, curtas, de asociación, etc. Realizarase unha parte da proba obxectiva sobre os contidos relativos a: Demografía e estatísticas de poboación/Epidemioloxía xeral clínica. A esta parte asignaráselle 5 puntos (50% nota final) Realizarase outra parte da proba obxectiva sobre os contidos relativos a: A saúde e os seus determinantes/Fundamentación teórica e xeneralidades da Saúde pública e a Enfermaría comunitaria. A esta parte asignaráselle 3 puntos (30% nota final).	80

Observacións avaliación

A metodoloxía de avaliación descrita é obrigada para o alumnado de matrícula ordinaria en primeira oportunidade (xuño).
O alumnado que concorra á segunda oportunidade (xullo) poderá elixir o mesmo sistema de avaliación da primeira e conservaranse (se o comunican por correo electrónico antes do exame oficial de segunda oportunidade) as puntuacións da parte superada en primeira oportunidade, ou acollerse a un sistema de avaliación de exame único onde cada parte dos contidos achegará o 50% da nota final. (Sen realizar o traballo tutelado).
O alumnado con matrícula a tempo parcial poderá acollerse ao sistema de avaliación de exame único tanto na convocatoria de xuño como na de xullo, debendo solicitar esta opción por escrito ao profesorado antes da data oficial de avaliación.
A calificación de Matrícula de Honra poderá obtela o alumnado que puntúe a lo menos un 9, con preferencia para as calificacións de 10. O profesorado poderá dirimir quen obtén esta calificación utilizando a tal fin o contido do exame e dos traballos tutelados. En caso de igualdade de condicións e habendo máis aspirantes que matrículas, se pode convocar aos aspirantes para a realización de unha proba voluntaria que dirimirá quen obtén a calificación MH ata o máximo de matrículas permitido.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Sánchez Moreno A, Aparicio Ramón V, Germán Bes C, Mazarrasa L. (2000). Enfermería Comunitaria. Tomo 1. Madrid. McGraw Hill Interamericana. - Sánchez Moreno, A. (2000). Enfermería Comunitaria 2. Epidemiología y Enfermería. Madrid. McGraw Hill Interamericana - García Suso A., Vera Cortés M., Campo Osaba A. (2001). Enfermería Comunitaria. Bases teóricas.. Madrid. Difusión avances de Enfermería. - Frías Osuna, A. (2002). Salud pública y educación para la salud. Masson - Icart Isern, M.T., Guàrdia Olmos, J., Isla Pera, P. (2003). Enfermería Comunitaria II. Epidemiología. Barcelona. Ed. Masson. - Campo Osaba, A. (2009). Enfermería comunitaria . Madrid : Difusión Avances de enfermería - Flores Bienert, M.D., González Cuello, A.M. (2013). Bases de la enfermería comunitaria y educación para la salud. Diego Marin Librero Editor - Martínez Riera, J.R., Del Pino Casado, R. (2014). Manual práctico de enfermería comunitaria . Elsevier - Fernández-Crehuet Navajas, J., Espigares García, M. (2016). Piédrola Gil, Gonzalo (1907-1996). Medicina preventiva y salud pública. Elsevier - Acinas Acinas et al. (2018). Enfermería Familiar y Comunitaria. Formación Alcalá
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Bioloxía/750G01002

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/750G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/750G01008

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Enfermaría Comunitaria II/750G01019

Estancias Clínicas IV/750G01028

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: "Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social" do "Plan de Acción Green Campus Ferrol":

- 1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.
- 2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.
- 3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais.
- 4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas).
- 5.- Traballarase para identificar e modificar prexuizos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.
- 6.- Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.
- 7.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías